

Białystok - szlakiem dwóch miast...

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Projekt jest finansowany ze środków otrzymanych od MEN na realizację zadania:
"Rodzina polonijna. Współpraca szkół funkcjonujących w systemach oświaty innych państw oraz organizacji społecznych za granicą prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim ze szkołami w Polsce".

**Razem
dla Edukacji**
Stowarzyszenie
„Wspólnota Polska”

STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”

Białystok – szlakiem dwóch miast...

Agnieszka Bielska, Barbara Buńko, Wiesława Kolosa,
Jerzy Okraśniński

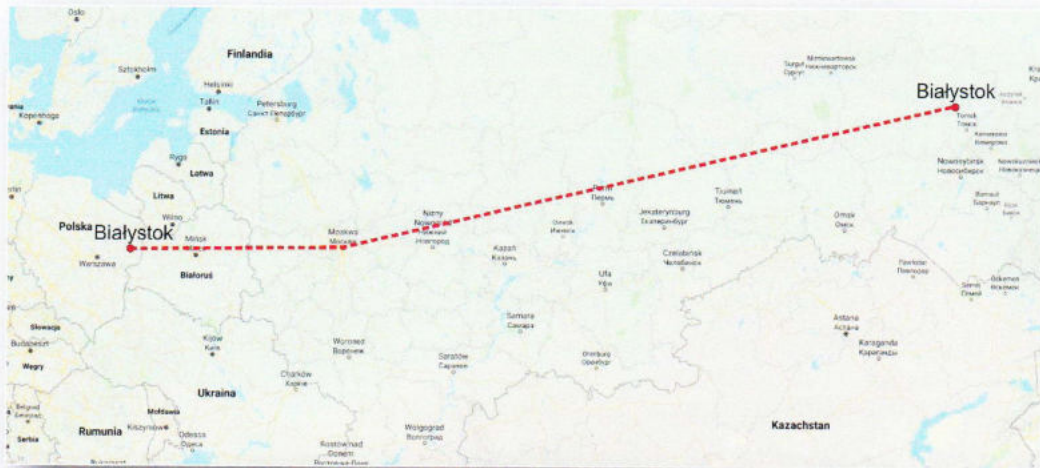

Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Władysława Broniewskiego
w Białymstoku

Białystok 2019

1. Zarys historyczny i lokalizacja

Białystok to stolica województwa podlaskiego, ale również nazwa wsi w Rosji na Syberii, w obwodzie tomskim, położonej 180 km na północny - zachód od Tomsku. Obie miejscowości dzieli odległość prawie 4 tysięcy km.

Nasz Białystok prawa miejskie uzyskał w 1749 r. Okres największej świetności to wiek XVIII - czas, kiedy właścicielem miasta był Jan Klemens II Branicki. Pałac i ogrody Branickich, zwane „Wersalem Podlasia”, stanowią do dnia dzisiejszego wizytówkę miasta. Obecnie to siedziba Uniwersytetu Medycznego.

W XIX i pierwszej połowie XX wieku Białystok był liczącym się ośrodkiem przemysłu włókienniczego. Obecnie nasze miasto to ośrodek akademicki i usługowy.

Syberyjski Białystok to osada powstała pod koniec XIX w. pod nazwą Nowa Rybałowska. Pierwsi osadnicy z guberni grodzieńskiej przyjechali tu „za chlebem”. Na początku XX w. zmieniono nazwę na Białystok. Miało to wymiar symboliczny, odnosiło się bowiem do największego centrum przemysłowego między Petersburgiem a Warszawą. Przyjęta nazwa miała wróżyć dobrobyt i wyznaczać kierunek rozwoju. W 1908 r. w syberyjskim Białymstoku wzniesiono drewniany kościół katolicki. W okresie największej świetności we wsi żyło 516 osób (1916 r.). W 1927 r. świątynia została zamknięta przez władze sowieckie, a od 1938 r. stanowiła magazyn. Po wojnie w kościele urządzono klub. W 1935 r. odebrano białostoczanom ziemię i utworzono kolchoz „Krasnyj Sztandar”. Na opornych chłopów nakładano wysokie podatki, wielu uwięziono. Pierwsze aresztowania przeprowadzono w sierpniu 1937 r. Dotyczyły one posiadających polskie pochodzenie: dyrektora szkoły, przewodniczącą rady kolchozu,

Uczestnicy projektu przy tablicy upamiętniającej rozstrzelanych mieszkańców Białegostoku

nauczycieli i brygadzystę. W styczniu i lutym 1938 r. mieszkańców wioski dotknęła kolejna tragedia. Aresztowano blisko 90 osób – prawie wszystkich mężczyzn, z których 85 rozstrzelano. Dopiero po zmianie władzy, w 1990 roku, przybył do wsi katolicki

ksiądz, a w szkole zaczęto nauczać języka polskiego. W 1998 r. ponownie wyświęcono kościół. W kwietniu 2017 r. drewniana świątynia spłonęła.

*Miejsce, w którym stał kościół.
Po pożarze w kwietniu 2017 r. pozostały fundamenty, krzyż, figurka Matki Boskiej i dwie nadpalone belki. Obecnie miejscowość liczy ok. 200 mieszkańców.*

Wieś Białystok w obiektywie nauczycieli SP5 (wrzesień 2018)

Budynek szkoły

Dyrektor SP5 - Bogdan Wróbel - przed jednym z domów

2. Początki współpracy

W 2008 r. grupa nauczycieli ze Szkoły Podstawowej Nr 5 nawiązała kontakt z nauczycielką ze szkoły w syberyjskim Białymstoku. Jego efektem była wymiana listów między uczniami i nauczycielami oraz pomoc w organizacji zimowego wypoczynku polskich dzieci z Syberii. Przez następne dwa lata realizowaliśmy innowację „Śladami Polaków na Syberii”, w ramach której nawiązaliśmy współpracę z Polonią Tomską, śledziliśmy rowerową wyprawę Krzysztofa Suchowierskiego przez Syberię, o której opowiedział w czasie spotkania z uczniami SP5.

Przeprowadziliśmy wiele zajęć poświęconych Syberii. Organizowaliśmy konkursy i wystawy poświęcone mieszkańcom i krajobrazom syberyjskim.

Kolejne lata to projekt „Powrót do korzeni - gościmy Polaków z Syberii”. We wrześniu 2014 r. odwiedzili nas uczniowie i nauczyciele z okolic syberyjskiego Białegostoku. Jednym z ważniejszych wydarzeń był uroczysty apel z okazji 75 rocznicy agresji ZSRS na Polskę.

W spotkaniu uczestniczyli: Podlaski Kurator Oświaty - Jerzy Kiszkiel, wicedyrektor Departamentu Edukacji UM w Białymstoku - Lucja Orzechowska, prezes Podlaskiego Stowarzyszenia Pamięci Sybiru - Jerzy Bołtuć, prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków - Tadeusz Chwiedź, pierwszy prezes zarządu Stowarzyszenia Przyjaciół SP5 - Robert Józwiak, pracownicy Muzeum Wojska, przedstawiciele organizacji polonijnych z Tomsk i Białegostoku na Syberii oraz dyrektorzy zaprzyjaźnionych szkół z naszego miasta.

Wicedyrektor SP5 - Agnieszka Sasinowska - przedstawia gości z Syberii

Goście z Syberii przekazują upominki p. Lucji Orzechowskiej

W grudniu 2014 r. w naszej szkole zorganizowaliśmy ekspozycję prac plastycznych wykonanych przez polskie dzieci żyjące w Tomsku i jego okolicach pt.: „Tu żyjemy”. Otwarcia wystawy dokonała dr Aleksandra Guziejewa – prezes Polonii Tomskiej.

W grudniu 2015 r. gościliśmy kolejną grupę Polaków z Syberii w ramach innowacji „Mój świat”. Jej efektem była publikacja najlepszych wierszy i opowiadań uczniów SP5 tłumaczonych na język rosyjski przez rówieśników z Tomska.

Goście z Syberii i prezes Podlaskiego Stowarzyszenia Pamięci Sybiru - Jerzy Bołtuć

Laureaci konkursu: Miłosz Hołowacz, Jakub Wyrwa, Michał Żmienko, Mateusz Feszler, Dominika Skutnik.

Межрегиональный конкурс переводов
польской поэзии и малой прозы на русский язык
«ЖУВЕНІЦА 2015»

Материалы Базовый уровень

Беломок-Томск

Часть I. Переводы

Michał Żmienko

*Świat, w którym żyjemy
Jest miły i przyjemny,
Świat, który nas otacza
Bawi nas codziennie.
Choćkaż czasami jest źle,
Zawsze ktoś śmieje się.
Czasem mamy swe obawy,
Co do świata zabawy.
Każdy robi, co chce
I zawsze śmieje się.*

Перевод Анны Розиной

*Мир, в котором мы живём,
Милый и приятный.
Мир, который вокруг нас,
Забавный и приятный.
Хоть иногда бывает плохо,
Но найдётся тот всегда,
Кто смеётся без конца.
Страхи наши и заботы
Обратит он в мир смелый,
Где каждый делает что хочет
И всегда хохочет.*

Weronika Darda

*Świat, w którym żyjemy
nie jest wcale czarno-biały,
a przekonasz się o tym
nawet jeśli jesteś jeszcze mały.
Czy to rano, czy wieczorem,
Zawsze dziel się dobrym humorem.
Nie bądź wobec innych zły.
Bo nikt nie będzie dla Ciebie miły.
Staraj się żyć kolorowo,
ale też odżywiać się zdrowo.
Wtedy świat będzie piękny,
a ty uśmiechnięty.*

Перевод Даниила Казаченко

*Мир, в котором мы живём,
Не такой уж чёрно-белый.
Ты задумайся об этом,
Даже если мал ещё.
Или рано или поздно,
Поделись своим добром.
К другим людям зл не будь
И тогда откроешь путь
Жизни яркой и здоровой.
Чтоб красивый мир открыты
Весельем всегда надо быть.*

Dominika Skutnik
ŚWIAT, W KTÓRYM ŻYJĘ

*Leniwie otwieram
oko.
Jedno...
Drugie za chwilę...
Słyszę krzątanie
w kuchni.
I powiew świeżego powietrza.
Za oknem
świerka wróbel*

Перевод Анны Розиной
МИР, В КОТОРОМ ЖИВУ

*Открываю лениво глаза,
Я – один, а затем – другой...

Свяжу шаги на кухне,
Ветерок свежий такой.

За окном воробей чирикает и громко
музыкает кот.*

W roku szkolnym 2017/18 realizowaliśmy projekt „Syberyjski Białystok”, w ramach którego włączyliśmy się do międzynarodowej akcji zbiórki środków na odbudowę spalonego kościoła na Syberii: „Syberyjski Białystok – Zmartwychwstanie”.

Zgliszcza kościoła we wsi Białystok

3. Razem dla Edukacji

W roku szkolnym 2018/19 staliśmy się częścią dużego międzynarodowego projektu Wspólnoty Polskiej „Razem dla Edukacji” finansowanego przez MEN. Nasz projekt „Białystok – szlakiem dwóch miast w setną rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę” ma na celu połączenie dwóch odległych miejsc – polskiego i syberyjskiego Białegostoku - poprzez wzajemne kontakty, wymianę nauczycieli i budzenie świadomości historycznej wśród uczniów. Przedsięwzięcie, którego koordynatorkami są Agnieszka Bielska, Barbara Buńko i Wiesława Kolosa, realizujemy wspólnie z Gimnazjum nr 26 w Tomsku.

Do najciekawszych działań można zaliczyć:

- opracowanie scenariusza i realizację filmu „Białystok – szlakiem dwóch miast w setną rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę”
- organizację i przeprowadzenie międzynarodowego konkursu grafiki komputerowej „Moja mała ojczyzna”
- wizytę nauczycieli z SP5 w Tomsku i syberyjskim Białymstoku
- opracowanie fotorelacji z wyjazdu
- przygotowanie wystawy pt.: „SP5 w dziesięciu odsłonach na 100 - lecie niepodległości”
- szkolny konkurs literacki „Moje miasto”
- wizytę uczniów i nauczycieli z Tomska w Białymstoku i Warszawie

4. Film – nowe doświadczenia uczniów

Przed wizytą w Tomsku i syberyjskim Białymstoku koordynatorzy projektu zachęcili grupę uczniów do realizacji filmu o naszym mieście. W opracowaniu scenariusza i w jego nagraniu uczestniczyli młodzi filmowcy z kilku klas: Kamil Dudar, Krzysztof Trofimiuk, Antonina Kubicka, Hanna Pasik, Tycjan Baczar.

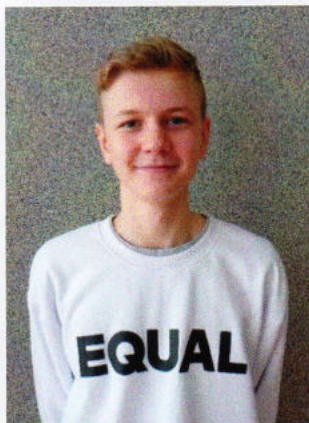
Głównym koordynatorem przedsięwzięcia była mgr Barbara Buńko. Pracując nad filmem, uczniowie zdobyli nowe doświadczenia, wykazali się kreatywnością i zdolnościami artystycznymi oraz umiejętnościami informatycznymi.

Na szczególne uznanie zasługuje Kamil Dudar – autor zdjęć, operator i montażysta. Wykonał olbrzymią, choć niewidoczną pracę. Poświęcił mnóstwo wolnego czasu i energii, wykorzystał przy tym swoją rozległą wiedzę informatyczną i cenne umiejętności. Oto kilka wypowiedzi młodych filmowców:

*Kamil Dudar - operator
i montażysta*

„Dzięki pracy nad filmem nauczyłem się wielu ciekawych rzeczy. Poznałem nowe triki związane z nagrywaniem i montażem filmów. Dowiedziałem się na przykład, jak wykorzystać oprogramowania stosowane przy montażu i edycji dźwięku. Dzięki spotkaniu z operatorem kamery TVP3 Białostok zdobyłem kilka przydatnych informacji na temat kompozycji”.

Tycjan Baczar - operator

„W czasie kręcenia filmu pracowałem jako operator kamery (część zdjęć w szkole). To zadanie spowodowało, że zacząłem zauważać ludzi i zdarzenia z zupełnie innej perspektywy. Oko kamery wyostrzyło moje postrzeganie rzeczywistości”.

„Dzięki filmowi dowiedziałam się więcej o mojej szkole i poznałam jej historię. Mogłam obejrzeć kronikę szkoły, w której znalazłam wiele ciekawych zdjęć oraz wpisów z dawnych lat. Podczas rozmowy z panem dyrektorem dowiedziałam się, dlaczego w szkole istnieją klasy piłki nożnej i szachowe”.

*Antonina Kubicka - aktorka,
dziennikarka*

*Hanna Pasik - aktorka,
dziennikarka*

„Uczestnicząc w projekcie, miałam okazję zwiedzić moje miasto oraz poznać jego kulturę. Białystok okazał się jeszcze ciekawszy, niż myślałam. Najbardziej zachwycona byłam architekturą naszego miasta”.

„Biorąc udział w projekcie, mogłem pogłębić swoją wiedzę na temat historii Białegostoku. Kręcąc film, odwiedziłem najciekawsze miejsca w mieście, poczułem się jak turysta. Dzięki filmowi brałem udział w promocji swojego miasta. Bardzo podobało mi się występowanie przed kamerą, mogłem poczuć się jak prawdziwy dziennikarz”.

*Krzysztof Trofimuk
- aktor, dziennikarz*

5. „Moja mała Ojczyzna” - konkurs grafiki komputerowej

W ramach konkursu grafiki komputerowej do SP5 wpłynęło 71 prac z 13 szkół, a do Gimnazjum nr 26 w Tomsku przesłano kilkadziesiąt prac z Obwodu Tomskiego. Przedstawiły one najbardziej charakterystyczne miejsca i obiekty z obu regionów – podlaskiego i tomskiego.

Wystawa prac uczniów z Obwodu Tomskiego

19 października 2018 r. zorganizowano w Szkole Podstawowej Nr 5 galę rozstrzygnięcia konkursu grafiki z udziałem uczniów białostockich szkół. Do naszej szkoły przybyli laureaci wraz z opiekunami, dziennikarze lokalnej telewizji i radia. Honorowym gościem była Karolina Szymborska – przedstawicielka Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Uroczystość uświetnił występ chóru szkolnego pod kierownictwem Katarzyny Brezko.

Wicedyrektor SP5 - Agnieszka Sasinowska oraz Karolina Szyborska (Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”) wśród laureatów konkursu i zaproszonych gości

Dyrektor SP5 - Bogdan Wróbel - wręcza nagrody laureatom konkursu

Krzysztof Dakowicz - SP47 - zdobywca I miejsca w rozmowie z dziennikarką TVP3 Białystok - Martą Kapturek-Bozik

6. Wizyta nauczycieli z SP 5 w Tomsku i syberyjskim Białymstoku

We wrześniu 2018 r. grupa nauczycieli z SP5 w Białymstoku w składzie: dyrektor Bogdan Wróbel, Agnieszka Bielska, Katarzyna Breczko, Barbara Buńko, Grażyna Filonowicz, Wiesława Kolosa, Jerzy Okraśniński oraz prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Anna Kietlińska, odbyła podróż do Tomsku i syberyjskiego Białegostoku. 18 września wizytujący spotkali się z pracownikami Uniwersytetu Pedagogicznego i nauczycielami w Centrum Języka Polskiego i Kultury w Tomsku. Odbyła się debata przy okrągłym stole pt.: „Problem realizacji nauczania wychowującego w szkołach w Rosji i Polsce: tradycje, doświadczenia, innowacje”.

Debata prowadzona była w 4 blokach tematycznych:

- „I ściany wychowują ...” - o trybie życia szkolnego
- „Dziecko jak wiosna” - o nauczaniu inkluzyjnym w oparciu o pomysły J. Korczaka
- „Szkoła przygotowuje nas do życia w świecie, który nie istnieje” (A. Camus)
- „Serce oddaję dzieciom” (W. A. Suchomliński)

Debatę towarzyszyła degustacja polskiego sękacza i potraw rosyjskich.

Panel dyskusyjny na Uniwersytecie Pedagogicznym w Tomsku

W kolejnych dniach nauczyciele z SP5 odwiedzili przedszkole i szkołę partnerską – Gimnazjum nr 26. W przedszkolu nauczyciele z Polski zostali zapoznani z zasadami funkcjonowania placówki i obserwowali zajęcia dwóch grup zatytułowane „Podróż dookoła świata”.

W Gimnazjum nr 26 w Tomsku nauczyciele z SP5 poznali zasady funkcjonowania rosyjskiej szkoły, wysłuchali przemówienia pani dyrektor pt.: „Priorytety polityki oświatowej Gimnazjum nr 26 w kontekście ogólnorosyjskich punktów orientacyjnych” i wystąpienia dyrektora SP5 na temat polskiej polityki oświatowej. Białostoccy nauczyciele uczestniczyli w pięciu otwartych lekcjach prowadzonych przez nauczycieli z Tomska i sami prowadzili zajęcia.

Kolo języka polskiego

Lekcja geografii – „Polożenie Rosji i miejsce Polski w Europie” prowadzona przez Wiesławę Kolosę i Elenę Końkową

Odbyła się prezentacja filmu o podlaskim Białymstoku, występy wokאלno-taneczne młodzieży tomskiej, liczne dyskusje i rozmowy oraz wspólny poczęstunek.

W liceum zorganizowano debatę podsumowującą współpracę placówek oświatowych z Tomsku i SP5, w której uczestniczyli przedstawiciele przedszkola, gimnazjum, liceum oraz Uniwersytetu Pedagogicznego.

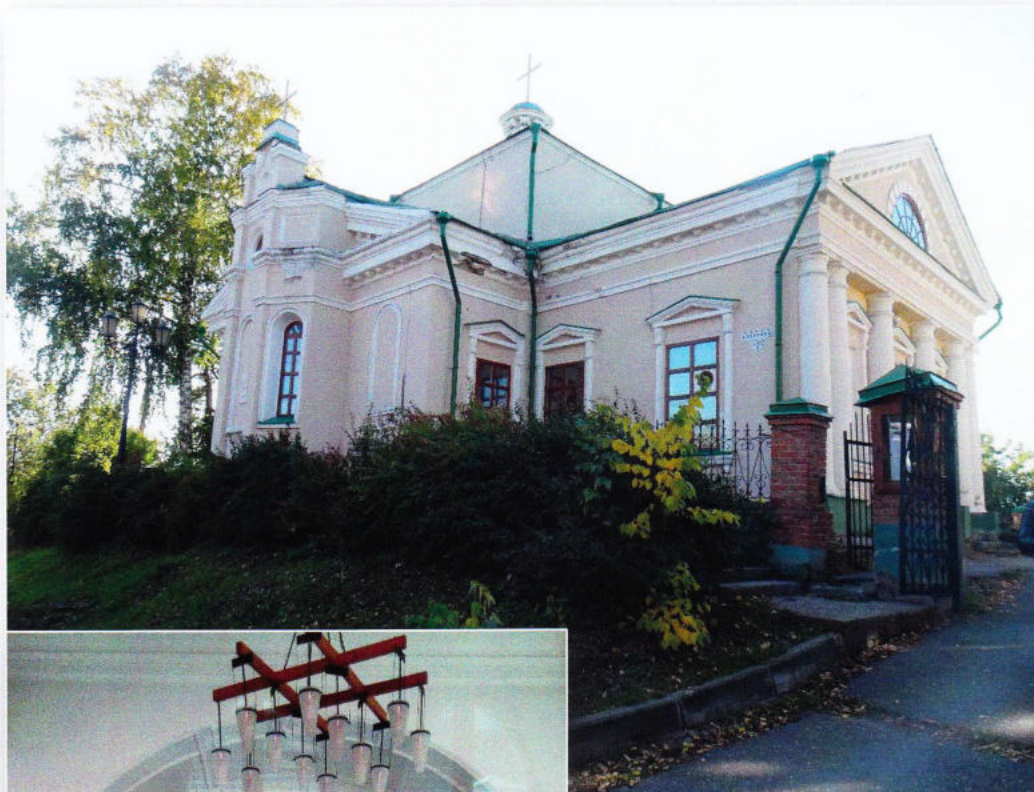
Przed liceum w Tomsku: (od lewej) Bogdan Wróbel, Anna Kietlińska, Wiesława Kolosa, Katarzyna Breczko, Barbara Buńko, Agnieszka Bielska, Jerzy Okraśiński, Grażyna Filonowicz

Tomsk to miasto położone na Nizinie Zachodniosyberyjskiej nad rzeką Tom, 70 km od jej ujścia do Obu, liczące 564,8 tys. mieszkańców (2015). Obecnie jest ważnym ośrodkiem naukowym, funkcjonuje tu 7 szkół wyższych, w tym najstarsza uczelnia Syberii - Narodowy Badawczy Tomski Uniwersytet Państwowy, który powstał w 1878 r.

Miasto założono w 1604 roku, a w 1804 zostało stolicą guberni. Rozwinęło się jako duży ośrodek handlowy, w związku z rozwojem wydobywania złota w guberniach tomskiej i jenijskiej. Od XVII w. stało się miejscem zesłania. Pod koniec XIX wieku Tomsk stracił na znaczeniu w związku z tym, że ominął go szlak Kolei Transsyberyjskiej. W XIX wieku Tomsk zamieszkiwało wielu Polaków deportowanych w głąb Rosji za udział w powstaniu styczniowym. Trafiali tu także osadnicy zachęceni do przyjazdu na Syberię przywilejami obiecwanymi przez rosyjską administrację lub przybywający w poszukiwaniu żyznej ziemi.

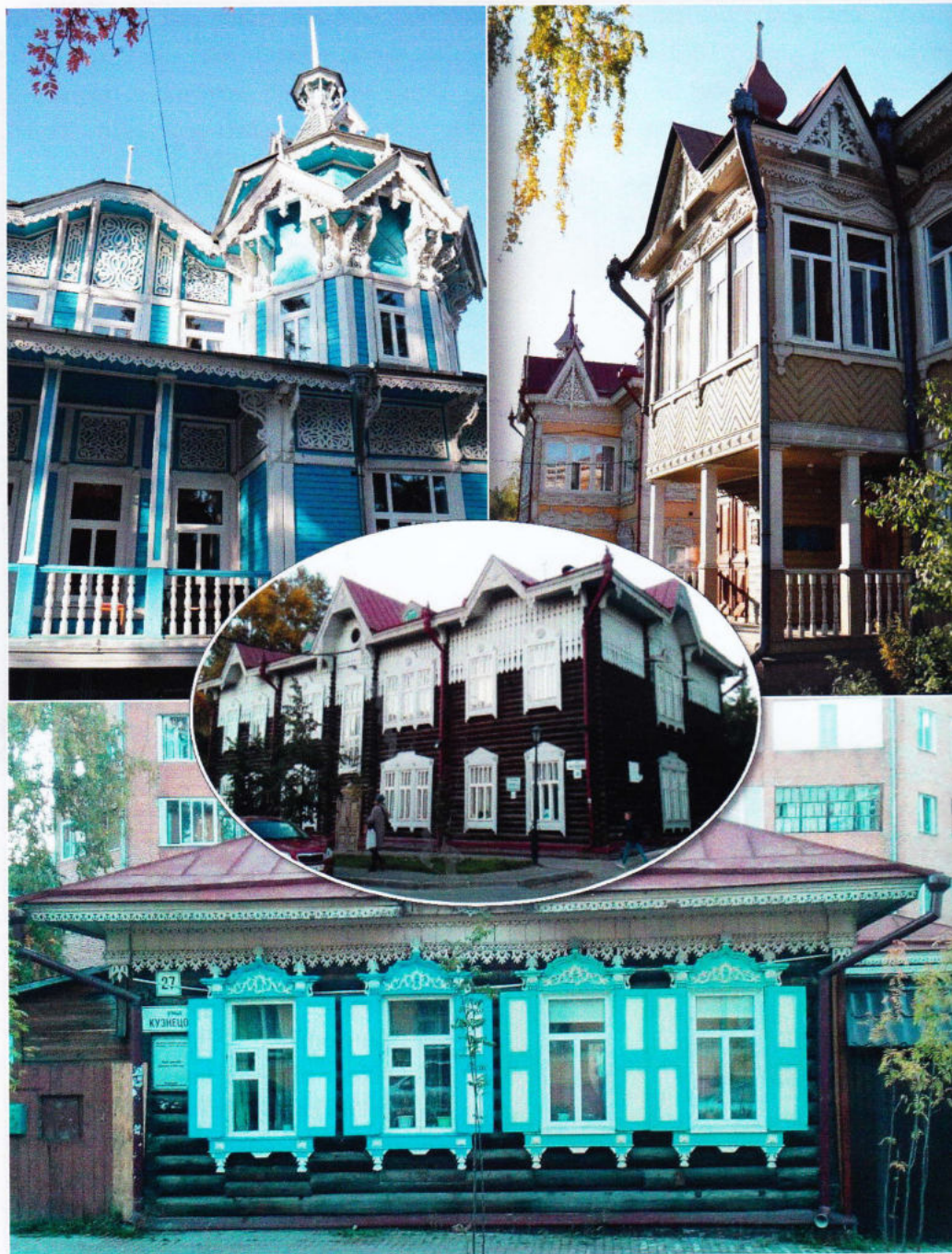
Obecna Polonia to w dużej mierze zasymilowani potomkowie przesiedleńców, rzadko już mówiący w języku polskim. Kilkusetosobowe środowisko polskie skupione jest wokół kościoła katolickiego, Domu Polskiego oraz Polskiego Centrum Narodowościowego „Orzeł Biały”. Polacy z Tomska prowadzą ożywioną działalność kulturalną, tworzą zespół folklorystyczny, wydają dwumiesięcznik „Dom Polski”. Na uniwersytecie istnieje Studium Języka i Kultury Polskiej, organizowane są kursy językowe, a w niektórych szkołach, np. w Gimnazjum nr 26 zajęcia dodatkowe z języka polskiego.

*Kościół pw. Matki Bożej Królowej
Różańca Świętego w Tomsku.*

Jest to jedna z najstarszych parafii katolickich na Syberii. Terytorialnie zajmuje większy obszar niż cała Polska. Wspólnota katolicka w Tomsku (ok. 500 osób) jest jedną z największych w Rosji i największą na Syberii. Przy kościele działa jedna z dwóch szkół katolickich w Rosji.

Od kilku lat parafią opiekuje się jezuita o. Wojciech Ziółek – proboszcz parafii.

Przepiękna drewniana architektura Tomska, unikalna w skali całego kraju. To typowa, charakterystyczna dla Syberii zabudowa z okresu XVIII-XX w. Jednym z architektów, który projektował te domy, był Polak – Wincenty Orzeszko, z rodziny Elizy Orzeszkowej.

Ponadto w Tomsku znajduje się wiele ciekawych budynków sakralnych, w tym sobór św. św. Piotra i Pawła, sobór Objawienia Pańskiego, cerkiew staroobrzędowców. W Pałacu Ataszewa, pierwotnie rezydencji właściciela kopalni złota, mieści się obecnie Muzeum Krajoznawcze. Naprzeciwko znajduje się gmach byłego więzienia NKWD i KGB – obecnie Memorialne Muzeum Historii Politycznych Represji „Więzienie Śledcze NKWD”, przed którym umieszczono pamiątkowy kamień poświęcony ofiarom represji stalinowskich.

Dyrektor SP5 - Bogdan Wróbel - wraz z nauczycielami oddają hołd ofiarom represji stalinowskich

Wizyta w syberyjskim Białymstoku

Nazwa wsi Białystok jest uobeczeniem polskich śladów na Syberii. Niestety, jest ich coraz mniej. Wizyta w syberyjskim Białymstoku uświadomiła nam, jak ważne jest pielęgnowanie polskości. Dobrze się stało, że mogliśmy gościć na Syberii w przeddzień 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę.

Najbardziej wzruszyła nas rozmowa z panią **Marią Markisz** i panem **Antonim Haniewiczem** - Polakami,

których przodkowie przybyli na te tereny pod koniec XIX wieku w poszukiwaniu lepszego życia. To ostatni świadkowie historii, ludzie, którzy pielęgnują pamięć o polskich korzeniach. Pani Maria nie ma już z kim rozmawiać po polsku, marzy o odbudowie kościoła, który spłonął w kwietniu 2017 roku. Kościół był

jedynym miejscem, gdzie mogła przynajmniej z księdzem porozmawiać w języku przodków. Obecnie po polsku tylko się modli.

Mamy nadzieję, tak jak i mieszkańcy syberyjskiego Białegostoku, że wiosną 2019 roku rozpocznie się budowa nowego murowanego kościoła.

7. Wspólna rocznica

W 2018 r. minęło 10 lat współpracy SP5 z potomkami Polaków mieszkających w syberyjskim Białymstoku, Tomsku i Obwodzie Tomskim. **W 2021 r. nasza „Piątka” i szkoła w Białymstoku na dalekiej Syberii będą obchodziły 100-lecie istnienia.**

Jeszcze kilka lat temu w syberyjskiej szkole uczono języka polskiego. Teraz starsze dzieci jeżdżą do pobliskiego Kriwoszeina. Dziesięcioro maluchów uczy się na miejscu – w domu kultury, który jest zarazem szkołą i świetlicą, mieści się tam też izba pamięci, poczta i sklep. W bardzo skromnych pomieszczeniach

na półkach bibliotecznych wyeksponowane są polskie książki. W izbie pamięci zgromadzono pamiątki po przodkach, ślady polskości oraz eksponaty pozostawione przez przedstawicieli władz polskiego Białegostoku i mieszkańców regionu odwiedzających syberyjski Białystok w ostatnich latach. Na honorowym miejscu znajduje się srebrna tarcza z naszej szkoły przywieziona przez Krzysztofa Suchowierskiego w 2013 r. podczas jego pierwszej wyprawy rowerowej na Syberię.

Wizyta nauczycieli ze Szkoły Podstawowej Nr 5 wzbudziła ogromne zainteresowanie wśród uczniów i nauczycieli syberyjskich szkół, w których gościliśmy. Z okazji Dnia Nauczyciela w Gimnazjum nr 26 w Tomsku odbył się koncert polskich piosenek, które wykonywali nauczyciele, nawet ci, nie mający związków z polsnością. Coraz liczniejsza grupa młodzieży uczęszcza na dodatkowe lekcje języka polskiego. Marzeniem kilku uczniów są studia w Polsce.

Grażyna Filonowicz i dzieci ze wsi Białystok degustują potrawy polskie i rosyjskie

W maju 2019 r. będziemy gościć w SP5 w Białymstoku grupę uczniów i nauczycieli z Gimnazjum nr 26 w Tomsku. Mamy nadzieję, że dla części z nich będzie to pierwszy, ale nie ostatni przyjazd do kraju przodków.

Nad rzeką Ob

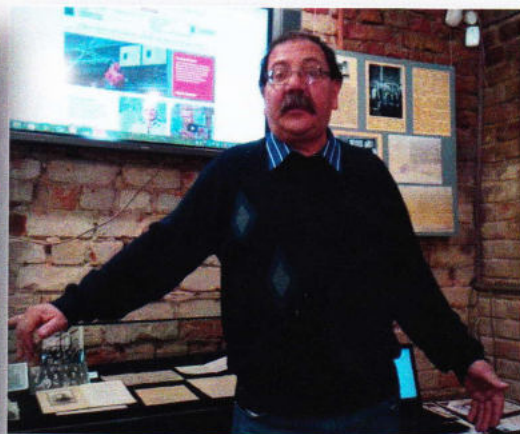
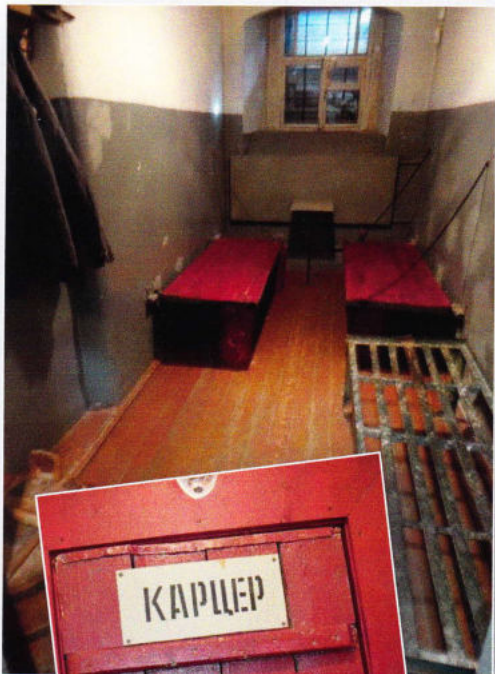
Rosyjska gościnność (skansen w Kriwoszeinie)

Miejsce upamiętniające zagładę mieszkańców syberyjskiego Białegostoku

Fundamenty spalonego kościoła w syberyjskim Białymstoku

*Wasyl Haniewicz – założyciel i dyrektor
Memorialnego Muzeum Historii
Politycznych Represji
„Wieżenie Śledcze NKWD”*

Uczestnicy projektu przy pomniku Antona Czechowa nad rzeką Tom w Tomsku (21.09.2018 r.)

Bibliografia:

1. Dobroński A. Cz., Białystok na Syberii, „Medyk Białostocki” 2011/11, s. 30-32
2. Haniewicz W., Białystok – polska wieś na Syberii. Przeszłość i teraźniejszość, w: <http://www.sybir.com.pl>
3. Haniewicz W., Tragedia syberyjskiego Białegostoku, Pelplin 2008
4. Przywracanie imion, w: <http://www.rodacynasyberii.pl>
5. Syberyjski Białystok – Zmartwychwstanie, w: <http://www.sybir.bialystok.pl>
6. Syberyjski Białystok – Zmartwychwstanie – zbiórka funduszy na odbudowę polskiego kościoła, w: <https://jezuici.pl>

Na okładce wykorzystano fragment pracy Witalija Pimkina z Tomska.